

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PLASTYKI DLA KLASY VI

Wymagania podstawowe: *oceny dopuszczająca i dostateczna*

Wymagania ponadpodstawowe: *oceny dobra, bardzo dobra i celująca*

Aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Lp.	Temat	Treści nauczania	Wymagania			
			<i>2 (dopuszczający) Uczeń ma duże trudności ze spełnieniem wymagań, potrzebuje częstej pomocy nauczyciela</i>	<i>3 (dostateczny) Uczeń często ma trudności ze spełnieniem poniższych wymagań, czasami potrzebuje pomocy nauczyciela</i>	<i>4 (dobry) Uczeń zazwyczaj spełnia poniższe wymagania, czasami ma problemy</i>	<i>5 (bardzodobry) Uczeń spełnia poniższe wymagania, sporadycznie ma niewielkie trudności</i>
			Podstawowe	Ponadpodstawowe		
			Uczeń:	Uczeń:		
1	ABC sztuki	terminy: oryginał, kopia, falsyfikat, reprodukcja, plagiat, piractwo, własność intelektualna - sposoby korzystania z dzieł sztuki: prawo autorskie, prawo cytatu, domena publiczna	wyjaśnia, czym się różni oryginalne dzieło sztuki od kopii i reprodukcji, - tłumaczy, czym jest falsyfikat, - wskazuje, w jaki sposób można korzystać z dzieł sztuki, - definiuje plagiat i piractwo, - tworzy album z własnymi pracami lub reprodukcjami dzieł sztuki.	określa, czego dotyczy prawo autorskie, - tłumaczy, na czym polega prawo cytatu, - wyjaśnia zasady ochrony wizerunku, - przybliża znaczenie własności intelektualnej, - wykonuje pracę plastyczną inspirowaną wybranym dziełem sztuki.		
2	Światłocien	terminy: światłocien, modelunek światłocieniowy - funkcje światłocienia - sposoby ukazywania światłocienia w rysunku, malarstwie i grafice	tłumaczy, czym jest światłocien, - określa, jaka jest rola światłocienia w rysunku, malarstwie i grafice, - wyjaśnia, w jaki sposób można ukazać światłocien w rysunku, malarstwie i grafice, - stosuje w swojej pracy światłocien,	Tłumaczy, czym jest modelunek światłocieniowy, - wyjaśnia funkcję światła i cienia w sztuce nowoczesnej i najnowszej, - określa znaczenie światła w fotografii i filmie, - omawia reprodukcje dzieł sztuki pod kątem zastosowanego światłocienia,		

		<ul style="list-style-type: none"> - efekty światłocieniowe w sztuce nowoczesnej i najnowszej - operowanie światłem w fotografii i filmie - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem światłocienia 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wpływ światłocienia na wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, - stosuje światłocień w działaniach plastycznych odpowiednio do tematu i charakteru pracy, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez światłocień.
3	Tworzę przez cały rok	<ul style="list-style-type: none"> formy sztuki użytkowej - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: barwy, kształtu, faktury, kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje przedmiot użytkowy, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały. 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i tworzy ozdobę według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne barwy, kształty, faktury i kompozycje, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy.
4	Perspektywa rzędowa i kulisowa	<ul style="list-style-type: none"> terminy: perspektywa zbieżna (linearna), linia horyzontu, punkt zbiegu, skrót perspektywiczny - rodzaje perspektywy zbieżnej: czołowa, żabia, z lotu ptaka, krawędziowa (ukośna) - cechy charakterystyczne perspektywy zbieżnej (linearnej) - zastosowanie perspektywy zbieżnej w rysunku i malarstwie - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem perspektywy zbieżnej 	<ul style="list-style-type: none"> podaje główne elementy perspektywy zbieżnej, - wyjaśnia, na czym polega stosowanie perspektywy zbieżnej, - wymienia rodzaje perspektywy zbieżnej, - stosuje podstawowe zasady tworzenia perspektywy zbieżnej w działaniach plastycznych, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rodzaje perspektywy zbieżnej, - wyjaśnia rolę perspektywy zbieżnej w sztuce, - określa rodzaj perspektywy zbieżnej w wybranych reprodukcjach dzieł sztuki, - wskazuje związki pomiędzy zastosowanym rodzajem perspektywy a wyglądem przestrzeni w dziele tłumaczy zasady skrótu perspektywicznego, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, stosując perspektywę zbieżną odpowiednio do tematu i charakteru pracy.

5	Perspektywa powietrzna i barwna	<p>terminy: perspektywa powietrzna, perspektywa barwna</p> <ul style="list-style-type: none"> - cechy charakterystyczne perspektywy powietrznej i barwnej - sposób wyrażania przestrzeni na płaszczyźnie za pomocą perspektywy powietrznej i barwnej - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem perspektywy powietrznej i barwnej 	<p>podaje cechy perspektywy powietrznej i barwnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega stosowanie perspektywy powietrznej i barwnej, - wymienia barwy, które tworzą pierwszy plan przedstawienia w perspektywie barwnej oraz jego dalsze plany, - dopasowuje kolory pod względem ich temperatury, - tworzy pracę z zastosowaniem perspektywy powietrznej lub barwnej 	<p>wykorzystuje w działaniach plastycznych wiedzę o złudzeniach wzrokowych i wzajemnym oddziaływaniu barw,</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje zasady tworzenia perspektywy powietrznej i barwnej, - poprawnie ocenia temperaturę poszczególnych barw względem innych, - analizuje wybrane dzieła sztuki malarskiej pod kątem zastosowanej perspektywy powietrznej i barwnej, - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, stosując perspektywę powietrzną lub barwną odpowiednio do tematu i charakteru pracy.
6	Perspektywa zbieżna	<ul style="list-style-type: none"> - terminy: <i>perspektywa zbieżna (linearna), linia horyzontu, punkt zbiegu, skrót perspektywiczny</i> - rodzaje perspektywy zbieżnej: czołowa, żabia, z lotu ptaka, krawędziowa (ukośna) - cechy charakterystyczne perspektywy zbieżnej (linearnej) - zastosowanie perspektywy zbieżnej w rysunku i malarstwie - tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem perspektywy zbieżnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest perspektywa, - tłumaczy, na czym polega stosowanie perspektywy, - wymienia cechy perspektywy rzędowej i kulisowej, - podaje przykłady układów kulisowych z najbliższego otoczenia, - wskazuje na reprodukcjach wybranych dzieł perspektywę rzędową i kulisową, - wykonuje pracę z zastosowaniem układu pasowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa rolę perspektywy w dziełach różnych dziedzin, - omawia, na czym polegają układy rzędowy i kulisowy, - wyjaśnia pochodzenie nazwy <i>perspektywa kulisowa</i>, - porównuje reprodukcje malowideł sztuki prehistorycznej i starożytnego Egiptu pod kątem zastosowanej perspektywy, - tłumaczy różnice między perspektywą rzędową a kulisową na przykładach reprodukcji wybranych dzieł, - twórczo stosuje perspektywę rzędową i kulisową w działaniach plastycznych, - wykonuje projekt dekoracji do szkolnego przedstawienia z wykorzystaniem perspektywy kulisowej.

7	Perspektywa aksonometryczna i umowna	terminy: perspektywa aksonometryczna, perspektywa umowna - cechy charakterystyczne perspektywy aksonometrycznej i umownej - sposób wyrażania przestrzeni na płaszczyźnie za pomocą perspektywy aksonometrycznej i umownej	- podaje cechy perspektywy aksonometrycznej i umownej, - wyjaśnia, na czym polega stosowanie perspektywy aksonometrycznej i umownej.	- wskazuje różnice między perspektywą aksonometryczną a zbieżną, - omawia cechy perspektywy aksonometrycznej i umownej na przykładzie wybranych reprodukcji, - ocenia nowoczesne eksperymenty z perspektywą na wybranych przykładach.
8	Rysunek	terminy: lawowanie, frotaż, karykatura, komiks - rysunek jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - środki wyrazu plastycznego w rysunku - rola rysunku w sztuce - rodzaje rysunku: szkic, studium z natury, rysunek techniczny - analiza przykładowego dzieła rysunkowego - tworzenie pracy rysunkowej	charakteryzuje rysunek jako dziedzinę sztuki, - wymienia narzędzia rysunkowe, - podaje rodzaje rysunku, - wskazuje elementy abecadła plastycznego wykorzystywane w rysunku, - rozpoznaje rysunki wśród dzieł innych dziedzin sztuki, - wykonuje rysunek z zastosowaniem wybranych środków wyrazu.	omawia rodzaje i funkcje rysunku, - wskazuje różnice między szkicem a namalowanym na jego podstawie obrazem, - porównuje wybrane dzieła rysunkowe pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego, - wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła rysunkowego, - świadomie i ekspresyjnie posługuje się w rysunku linią, plamą walorową i światłocieniem, - właściwie dobiera narzędzia rysunkowe do danego tematu, - analizuje własny rysunek pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego.
9	Tworzę przez cały rok – ozdoby na święta	formy sztuki użytkowej - estetyczne kształtowanie otoczenia - zastosowanie w praktyce elementów plastycznych: barwy, kształtu, faktury, kompozycji	- planuje kolejne etapy swojej pracy, - wykonuje przedmiot dekoracyjny, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały.	Projektuje i tworzy dekorację według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne barwy, kształty, faktury i kompozycje, - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy.

10	Malarstwo	malarstwo jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - środki wyrazu plastycznego w malarstwie - rodzaje malarstwa (realizm, abstrakcja, techniki malarskie) - tematy w malarstwie (dzieła rodzajowe, historyczne, mitologiczne, religijne, pejzażowe, marynistyczne, batalistyczne, alegoryczne, symboliczne, fantastyczne, martwa natura, portret, akt) - analiza przykładowego dzieła malarskiego - tworzenie pracy malarskiej	charakteryzuje malarstwo jako dziedzinę sztuki - wymienia główne techniki malarskie, - odróżnia obraz realistyczny od dzieła abstrakcyjnego, - rozpoznaje na przykładowych reprodukcjach dzieł wybrane tematy malarstwa, - omawia wybrany rodzaj malarstwa, - stosuje różne narzędzia malarskie, - wykonuje pracę malarską o charakterze realistycznym	omawia środki wyrazu w malarstwie - wskazuje różnice między malarstwem dawnym a współczesnym, - wyjaśnia, czym się różni malarstwo realistyczne od abstrakcyjnego, - omawia tematy malarstwa na przykładach reprodukcji obrazów zamieszczonych w podręczniku, - porównuje dzieła reprezentujące różne rodzaje malarstwa pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego, - wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła malarskiego, - stosuje różne techniki malarskie, kompozycje i zestawy barw w działaniach plastycznych, - wykonuje pracę malarską o charakterze abstrakcyjnym.
11	Malarstwo impresjonizmu i symbolizmu	terminy: impresjoniści, symboliści - ramy czasowe impresjonizmu i symbolizmu - malarstwo impresjonizmu i symbolizmu – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka impresjonizmu i symbolizmu w muzeach	sytytuje impresjonizm i symbolizm w czasie, - wymienia typowe cechy obrazów zaliczanych do impresjonizmu i symbolizmu, - podaje przykłady dzieł sztuki impresjonistycznej i symbolistycznej, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką impresjonizmu i symbolizmu.	- określa ramy czasowe impresjonizmu i symbolizmu, - rozpoznaje i omawia cechy dzieł sztuki impresjonizmu i symbolizmu, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką impresjonizmu i symbolizmu, twórczo interpretując temat.
12		formy sztuki ludowej	planuje kolejne etapy swojej pracy,	projektuje i tworzy przedmiot użytkowy według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości

	Sztuka tradycyjna potocznie zwana ludową	<ul style="list-style-type: none"> - estetyczne kształtowanie otoczenia - zastosowanie w praktyce elementów sztuki tradycyjnej: linii, barwy, kształtu, kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje przedmiot użytkowy, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały 	<p>wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, barwy, kształty i kompozycje,</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje różne techniki i narzędzia plastyczne, - wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów, - dba o estetyczne i staranne wykonanie
13	Grafika	<p>terminy: matryca, liternictwo, cyfrowe projektowanie graficzne, znak plastyczny, logo, grafika 2D i 3D, grafika rastrowa i wektorowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - grafika jako dyscyplina sztuki – cechy charakterystyczne - narzędzia stosowane w grafice - środki wyrazu plastycznego w grafice - rola grafiki w sztuce - rodzaje grafiki – warsztatowa i użytkowa - typy prac graficznych ze względu na tworzywo matrycy (drzeworyt, gipsoryt, miedzioryt, linoryt) -techniki wypukłe, wklęsłe i płaskie - różnorodność form grafiki użytkowej: plakat, grafika reklamowa, precyzyjna, książkowa, komputerowa - analiza przykładowych dzieł grafiki warsztatowej i użytkowej 	<p>charakteryzuje grafikę jako dziedzinę sztuki,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia narzędzia stosowane w grafice, - podaje środki wyrazu plastycznego stosowane w grafice, - wskazuje dwa podstawowe rodzaje grafiki, - tłumaczy, czym jest matryca, - wyjaśnia różnicę między drukiem wypukłym a wklęsłym, - podaje przykłady grafiki użytkowej z najbliższego otoczenia, - określa, czym zajmują się grafika reklamowa i książkowa, - wykonuje prostą odbitkę w technice druku wypukłego, - z pomocą nauczyciela wykonuje pracę graficzną z zastosowaniem odpowiednich programów komputerowych, - wykonuje projekt graficzny, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<p>omawia etapy pracy w technice druku wklęsłego i wypukłego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje rodzaje grafiki ze względu na użytą matrycę, - opisuje rolę grafiki jako dziedziny sztuki, - wskazuje różnice między grafiką dawną a współczesną - omawia funkcję znaku plastycznego w codziennym życiu, - wymienia cechy grafiki użytkowej i jej rodzaje, - porównuje przykłady grafiki warsztatowej i użytkowej, - opisuje dzieło grafiki warsztatowej i użytkowej na podstawie wybranej reprodukcji, - wyraża własną opinię na temat analizowanych dzieł graficznych, - twórczo wykorzystuje w działaniach plastycznych technikę druku wklęsłego i wypukłego, - samodzielnie wykonuje pracę graficzną z wykorzystaniem odpowiednich programów komputerowych, - wykonuje projekt graficzny na zadany temat, twórczo interpretując zadanie.

		- tworzenie pracy plastycznej z zastosowaniem technik graficznych		
14	Rzeźba	<p>termin relief</p> <ul style="list-style-type: none"> - rzeźba jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - narzędzia rzeźbiarskie - środki wyrazu plastycznego w rzeźbie - realizm i abstrakcja w rzeźbie - rodzaje rzeźby (posąg, popiersie, głowa, rzeźba pełna, płaskorzeźba, rzeźby architektoniczne, religijne, dekoracyjne, upamiętniające) - analiza przykładowego dzieła rzeźbiarskiego - tworzenie formy rzeźbiarskiej 	<p>charakteryzuje rzeźbę jako dziedzinę sztuki,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia materiały i narzędzia wykorzystywane w rzeźbiarstwie, - podaje rodzaje rzeźby, - wlicza przykłady rzeźb znajdujących się w najbliższej okolicy, - wyjaśnia termin relief - przygotowuje płaskorzeźbę (medal), - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku 	<p>omawia cechy różnych rodzajów rzeźb na podstawie wybranych przykładów,</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, czym się różni rzeźba od płaskorzeźby, - charakteryzuje rzeźbę wolno stojącą na wybranym przykładzie z podręcznika, - omawia i porównuje rzeźby realistyczne i abstrakcyjne, - wskazuje różnice między rzeźbą dawną a współczesną, - wyraża własną opinię na temat analizowanej pracy rzeźbiarskiej, - wykonuje małą rzeźbę o złożonej formie i zróżnicowanej fakturze.
15	Architektura	<p>terminy: urbanistyka, architektura krajobrazu, mała architektura, architektura wnętrz</p> <ul style="list-style-type: none"> - architektura jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - rola formy i funkcji w architekturze - środki wyrazu architektury - materiały stosowane w architekturze - zasady dobrej architektury oraz 	<p>charakteryzuje architekturę jako dziedzinę sztuki,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje architektury ze względu na jej funkcje, - podaje przykłady architektury o różnym przeznaczeniu, występujące w okolicy, - wyjaśnia termin: urbanistyka, - określa funkcje oglądanej budowli, - z pomocą nauczyciela tworzy projekt budowli, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<p>określa formę i funkcję budowli na podstawie wskazanej reprodukcji,</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje znaczenie terminów: architektura krajobrazu, mała architektura, architektura wnętrz, - ocenia zaplanowanie przestrzeni w pobliżu swojego miejsca zamieszkania pod względem funkcjonalności i estetyki, - wskazuje różnice między architekturą dawną a współczesną, - analizuje związki między funkcją a formą obiektów architektonicznych, - wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła architektonicznego, - tworzy projekt budowli,

		<p>funkcjonalne i estetyczne planowanie przestrzeni</p> <ul style="list-style-type: none"> - podział architektury pod względem funkcji na: mieszkaniową, reprezentacyjną, użyteczności publicznej, komunikacyjną, sakralną, przemysłową i obronną - analiza przykładowego dzieła architektury - tworzenie projektu budynku 		<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje pracę plastyczną według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując środki plastyczne
16	Początki nowoczesnej architektury	<p>terminy: architektura inżynierska, szkoła chicagowska</p> <ul style="list-style-type: none"> - ramy czasowe nowoczesnej architektury - nowoczesna architektura – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - nowoczesna architektura w muzeach 	<p>sytuuje w czasie początek nowoczesnej architektury,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia typowe cechy nowoczesnej architektury, - podaje przykłady dzieł nowoczesnej architektury, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną nowoczesną architekturą 	<p>określa ramy czasowe nowoczesnej architektury,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje budowle zaliczane do nowoczesnej architektury, - wymienia i omawia przykłady nowoczesnej architektury, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną nowoczesną architekturą, twórczo interpretując temat.
17	Sztuka użytkowa	<p>terminy: design, ergonomia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - design jako dziedzina sztuki – cechy charakterystyczne - rola formy i funkcji w designie - środki wyrazu sztuki użytkowej - różnice między rzemiosłem artystycznym a 	<p>tłumaczy, czym jest sztuka użytkowa,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy design i ergonomia, - wylicza środki wyrazu sztuki użytkowej, - określa, czym są wzornictwo przemysłowe i rzemiosło artystyczne, - omawia etapy projektowania, - wymienia przykłady wytworów sztuki użytkowej z codziennego życia, - z pomocą nauczyciela tworzy projekt przedmiotu codziennego użytku, - wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku. 	<p>tłumaczy związek między estetyką a funkcjonalnością przedmiotu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje i porównuje przedmioty pod kątem ich funkcjonalności i estetyki, - wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła sztuki użytkowej, - samodzielnie przygotowuje projekt przedmiotu, - wykonuje pracę plastyczną według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne środki plastyczne.

		<p>wzornictwem przemysłowym</p> <ul style="list-style-type: none"> - etapy tworzenia dzieł sztuki użytkowej - analiza przykładowego dzieła sztuki użytkowej - tworzenie projektu przedmiotu codziennego użytku 		
18	Secesyjne dzieła sztuki użytkowe	<p>termin secesja</p> <ul style="list-style-type: none"> - ramy czasowe secesji - malarstwo, rzeźba, architektura secesji – cechy charakterystyczne, najważniejsze informacje - sztuka secesyjna w muzeach 	<p>sytuuje styl secesyjny w czasie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia typowe cechy wytworów sztuki secesyjnej, - podaje przykłady dzieł sztuki secesyjnej, - tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką secesji. 	<p>określa ramy czasowe secesji,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje wytwory sztuki secesyjnej, - wymienia i omawia przykłady wytworów sztuki secesyjnej z dziedziny malarstwa, rzeźby, architektury i sztuki użytkowej, - tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką secesyjną, twórczo interpretując temat.
19	Tworzę przez cały rok	<ul style="list-style-type: none"> - utrwalenie wiadomości o poznanych elementach abecadła plastycznego 	<ul style="list-style-type: none"> - z pomocą nauczyciela lub innego ucznia wykonuje wylosowane zadanie 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie realizuje wylosowane zadanie - wykonuje dodatkowe zadanie